

Mottagare
Regionstyrelsen

Avsiktsförklaring Elflyg Gotland

Förlag till beslut

- Regionstyrelsen beslutar att Region Gotland ska teckna en avsiktsförklaring om fördjupat samarbete med företaget Vaeridion. Avsiktsförklaringen ska vara en direktöversättning till engelska av den avsiktsförklaring som tidigare tecknats med Elfly och Heart Aerospace, förutom ett beskrivande stycke som föreslås tas bort.
- Regionstyrelsen uppdrar åt regiondirektören och regionstyrelsens ordförande att underteckna avsiktsförklaringen för Region Gotlands räkning.

Sammanfattning

I genomförandeprogram för klimat, miljö och energi 2022–2027, fastställd av regionfullmäktige 2022-06-20 (§ 103), finns målet att minst en operatör flyger kommersiellt med elflyg till och från Gotland. En grundförutsättning för tillskapande av en kommersiell elflygslinje på Visby Airport är att det ska finnas flygplan. För att försöka påverka utfallet och säkra att det kommer att finnas flygplan i Östersjöområdet har Region Gotland valt att teckna avsiktsförklaringar om fördjupat samarbete med elflygstillverkarna Elfly AS och Heart Aerospace (RS 2024-05-30, § 185).

Att teckna avsiktsförklaringar med elflygplanstillverkare bedöms rymmas inom den kommunala kompetensen. Det finns inga juridiska hinder att teckna denna typ av avsiktsförklaringar om Region Gotland gör det med alla aktörer som är intresserade. Region Gotland har en upparbetad kontakt med det tyska elflygstillverkaren Vaeridion. De var på plats både under fjolårets konferens om hållbart flyg som Region Gotland är en av medarrangörerna till (Flight Plan) och på Almedalsveckan. Vaeridion vill teckna en likalydande avsiktsförklaring med Region Gotland, men översatt till engelska då de inte verkar inom de nordiska språken. Avsiktsförklaringen i såväl svensk som engelsk översättning biläggs ärendet.

Avsiktsförklaringen utlöser inte någon betalning eller åtagande om framtida betalning och gäller fram till 2027-12-31. Avsiktsförklaring är inte bindande och förpliktigar inte någon part att ingå några efterföljande avtal. Avsiktsförklaringen är snarare en signal om en gemensam viljeinriktning. Mot den bakgrunden bedömer regionstyrelseförvaltningen riskerna med att översätta dokumentet till engelska och underteckna en engelsk version som

små.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det vore i linje med Region Gotlands ambition att verka för en kommersiell elflygslinje att teckna en likalydande avsiktsförklaring med Vaeridion som tidigare gjorts med Elfly och Heart Aerospace.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Goda förbindelser med flyg- och färjetrafik är en grundläggande fråga för gotländskt samhälle och näringsliv. Samtidigt är både flyg- och färjetrafiken behäftad med negativa földeffekter för klimat och miljö. Även om både flygplan och färjor kan köras med en viss inblandning av biobränsle är den trafik som bedrivs till och från Gotland i dagsläget långt ifrån fossilfri. För att upprätthålla eller förbättra tillgängligheten till och från Gotland, utan att bidra till klimatförändringen, behövs nya och mer hållbara sätt att resa till och från Gotland. Elflyg och hybridflyg är därför intressant för Region Gotland.

Region Gotland och elflyg

I genomförandeprogram för klimat, miljö och energi 2022–2027, fastställd av regionfullmäktige 2022-06-20 (RF § 103), finns målet att minst en operatör flyger kommersiellt med elflyg till och från Gotland. I de gotländska ståndpunkterna som antogs av ett enigt Trafikråd hösten 2020 finns ståndpunkten ”Flyg till Gotland bör vara bland de första sträckorna där elflyg i kommersiell trafik blir verklighet. Visby Airport är lämpad som innovationsflygplats”. Region Gotland arbetar på följande sätt med frågan:

- I syfte att närma sig målet om elflygstrafik på Gotland bildade Region Gotland tillsammans med Svenska Spel, hösten 2022, Gotlands nätverk för elflyg.
- Region Gotland var medfinansierare till den förstudie om elflyg som bedrevs vid Science Park Gotland under 2024 och där en färdplan för elflyg togs fram. Ett steg i färdplanen handlar om att teckna avsiktsförklaringar med elflygstillverkare.
- Region Gotland har byggt kunskap och nätverk, bland annat genom deltagande på Heart Aerospace Hangar Day 12/9-2024, Elfly Hangar day 24/9-2024 och Pilot Lofoten Luftfart 7/2-2025.
- Region Gotland är för andra året i rad medarrangör till konferensen Flight Plan, som anordnas tillsammans med Swedavia Visby Airport, Transportföretagen flyg, Svenska Spel och Science Park Gotland och som äger rum i Visby 4–5 november.
- Region Gotland deltar med arbetstid i projektet *Elflyget som motor för stärkt regional tillväxt, tillgänglighet och hållbarhet*. Projektet finansieras av Trafikverket och bedrivs vid Science Park Gotland perioden december 2024 till september 2026.

Vaeridion

Vaeridion är ett tyskt bolag som utvecklar ett helelektriskt flygplan, the

Microliner, med plats för upp till nio passagerare och två piloter. Genom att integrera batterierna direkt i vingen minskar flygplanets vikt samtidigt som dess prestanda ökar, vilket ger upp till 400 kilometer helt elektrisk räckvidd, vilket räcker för att täcka mer än 80 procent av befintliga turbopropeller i Europa.

Region Gotland har en upparbetad kontakt med Vaeridion. De var på plats både under fjolårets konferens om hållbart flyg, Flight Plan '24, på Almedalsveckan och på en workshop genomförd i Science Park Gotlands regi under hösten 2025.

Avsiktsförklaring

En grundförutsättning för tillskapande av en kommersiell elflygslinje på Visby Airport är att det ska finnas flygplan. Det finns dock ingen garanti för att de elflygplan som idag är under utveckling kommer att flyga här. För att försöka påverka utfallet och säkra att det kommer att finnas plan också i Östersjöområdet kan Region Gotland välja att teckna avsiktsförklaringar om fördjupat samarbete med aktuella tillverkare. Genom tecknandet av avsiktsförklaringar skulle parterna visa på en gemensam viljeinriktning. Avsiktsförklaringen visar på Region Gotlands intresse att skapa möjlighet att få en kommersiell elflygslinje till Gotland före år 2030. Det skulle även sända ett tydligt budskap till flygplansoperatörer att det finns en efterfrågan på elflygstrafik här.

Den avsiktsförklaring som är tecknad idag med Elfly respektive med Heart Aerospace och som är aktuell också nu biläggs ärendet. Den innehåller följande punkter:

1. Parter
2. Bakgrund
3. Syftet med avsiktsförklaringen
4. Samarbetets struktur
5. Koordinering av gemensam kommunikation
6. Avsiktsförklaringens begränsningar, däribland
  - 6.1 Denna avsiktsförklaring utlöser inte någon betalning eller åtagande om framtida betalning. [...] Avsiktsförklaringen gäller fram till 2027-12-31.
  - 6.2 Parterna är överens om att denna avsiktsförklaring inte ska anses vara ett bindande avtal och ej förpliktigar endera part att ingå några efterföljande avtal.

Avsiktsförklaringen behöver översättas till engelska för att Vaeridion ska ha möjlighet att underteckna den. Det finns juridiska invändningar emot att översätta dokumentet till engelska och att underteckna ett engelskspråkigt dokument, se mer under bedömningsavsnittet.

Bedömning

I genomförandeprogram för klimat, miljö och energi 2022–2027, fastställd av regionfullmäktige 2022-06-20 (RF § 103), finns målet att minst en operatör

flyger kommersiellt med elflyg till och från Gotland. En kommersiell elflygslinje till och från Gotland kan i sin tur bidra till att uppnå följande mål i genomförandeprogram för klimat, miljö och energi respektive genomförandeprogram för näringslivets förutsättningar och innovation, fastställd av regionfullmäktige 2022-06-20 (RF § 102):

- Växthusgasutsläppen från transporter på Gotland har minskat med minst 70 procent jämfört med 2010 års nivå.
- Gotlands attraktionskraft är stärkt

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det är i linje med Region Gotlands ambition att verka för en kommersiell elflygslinje att teckna avsiktsförklaring med Vaeridion, på samma sätt som tidigare skett med Heart Aerospace respektive Elfly. Att teckna denna typ av avsiktsförklaringar bedöms inte ligga inom Region Gotlands kärnområde och därför bedöms det som möjligt att underteckna en engelsk översättning av dokumentet. Avsiktsförklaringen utlöser inte någon betalning eller åtagande om framtida betalning. Avsiktsförklaring är inte bindande och förpliktigar inte någon part att ingå några efterföljande avtal. Mot den bakgrunden bedömer regionstyrelseförvaltningen riskerna med att översätta dokumentet till engelska och underteckna en engelsk version som små.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Bedömningen är att teckna avsiktsförklaringar med elflygplanstillverkare i syfte att samverka för utvecklingen av hållbart flyg till och från Gotland skulle rymmas inom den kommunala kompetensen. Det finns inga juridiska hinder att teckna denna typ av avtal om Region Gotland gör det med alla aktörer som är intresserade. Det finns en försvårande aspekt i att avsiktsförklaringen behöver översättas till engelska. I språklagen (2009:600) anges bl.a. att det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas (6 §) och att språket i domstolar, förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är svenska (10 §).

I förarbetena (prop. 2008/09:153 s. 29) till 10 § uttalas att "[i]nnebörden av den föreslagna bestämmelsen är alltså att de offentliga organen arbetar på svenska, skriftligt såväl som muntligt. Bestämmelsen uttrycker den regel som, fastän inte lagfäst, sedan lång tid tillbaka gäller i Sverige. Kärnområdet för huvudregeln är språkanvändningen i sådana förfaranden och allmänna handlingar som är av särskilt stor betydelse inom den offentliga verksamheten, såsom den politiska beslutsprocessen, domstolsförhandlingar, domar, protokoll, beslut, föreskrifter, verksamhetsberättelser och andra dokument av liknande karaktär. De behov av framställningar på andra språk som kan finnas här får tillgodoses genom översättning från de svenska originalen."

Regionen och dess företrädare har således skyldigheter att använda svenska i sin verksamhet för att bl.a. möjliggöra insyn i verksamheten (offentlighetsprincipen).

Utanför kärnområdet finns inget absolut förbud för regionen att ingå "avtal" avfattade på annat språk än svenska. Det är dock förenat med risker, eftersom

man inte sällan överskattar sin förmåga på det andra språket. Man vet inte riktigt den korrekta terminologin eller hur innebörden skulle tolkas av en domstol i det andra språkets land.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att teckna avsiktsförklaringar om fördjupat samarbete inte skulle förbinda Region Gotland till några ekonomiska transaktioner och att åtagandet i arbetstid skulle vara hanterbart inom ordinarie verksamhet.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att det ur ett barnperspektiv är viktigt att hitta nya vägar att arbeta för klimatvänliga transportlösningar. Arbetet för en hållbar tillgänglighet till och från Gotland är en viktig framtidsfråga.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att elflyg både skulle kunna bidra till att knyta ihop Gotland med fastlandet.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att elflyget är en intressant lösning ur ett klimatperspektiv för Gotland som är beroende av flyget.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse Avsiktsförklaring Elflyg 2025-10-07
Avisktsförklaring – Elflyg. Sv-Eng.

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör